

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

Tisztelt Olvasóink!

Október elején megtartotta alakuló ülését az MTA új összetételű Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottsága, amelyet megtisztelt részvételével Lovász László, az MTA elnöke. A tanácskozás vendége volt Spaller Endre szociológus, a Nemzeti Innovációs Hivatal elnöke. A régiókat képviselő bizottsági tagok beszámoltak intézményeik, szervezeteik eredményeiről és gondjairól, a további együttműködés szükségességéről. Mindannyiuknak jó munkát kívánok a magyar tudományosság ügyének előmozdításában.

Kocsis Károly elnök

---

2. oldal

ELISMERÉSEK, DÍJAK

**A Magyar Érdemrend
Lovagkeresztje**
kitüntetésben részesült
Péter H. Mária

gyógyszerésztörténész, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem nyugalmazott egyetemi adjunktusa, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

**Magyar Ezüst
Érdemkereszt**
kitüntetést kapott
Hermann Gusztáv

Mihály történész, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem székelyudvarhelyi kihelyezett tagozatának tanára, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Frühling János
orvosprofesszor,
a brüsszeli Institute Jules
Bordet volt igazgató

főorvosa, a brüsszel-brabanti orvoskamara elnöke, a Belga Királyi Orvosi Akadémia örökös főtítkára, az MTA külső tagja a legmagasabb belgiumi polgári kitüntetést, a **II. Lipót rend nagykeresztjét** kapta meg.

[Bővebben:](#)

A Pápai Páriz Ferenc Alapítvány életműdíjával tüntették ki **Dienes Sándor** orvost, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem professor emeritusát és **Kelemen Hajnal** gyógyszerészt, az egyetem kémiai tanszékének vezetőjét. Mindketten az MTA köztestületének külső tagjai.

[Bővebben:](#)

**A Janus Pannonius
Költészeti Díj Műfordítói
Különdíját** kapta **Gömöri
György** irodalomtörténész,

a Cambridge-i Egyetem nyugalmazott tanára, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Magyar Nyelvőr Díjjal
tüntették ki **Péntek János**
nyelvész, a Babeş-Bolyai
Tudományegyetem

professzorát, az MTA külső tagját, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság tagját.

[Bővebben:](#)

Kehila Haver-díjat vehetett át **Simon Attila** történész, a somorjai Fórum Kisebbségkutató Intézet Történelmi Kutatások Részlegének

3. oldal

igazgatója, a Selye János Egyetem docense, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Tiszteletbeli professzorrá nevezték ki a Sapiientia Erdélyi Magyar Tudomány-

egyetemen **Balázs Lajos** néprajzkutató docent, az MTA köztestületének külső tagját.

[Bővebben:](#)

Az **Apáczai-díj ezüst fokozatát** kapta a Sapiientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem tiszteletbeli professzora: **Balázs Lajos**

néprajzkutató.

[Bővebben:](#)

KUTATÁSOK

SAPIENTIA
ERDÉLYI MAGYAR
TUDOMÁNYEGYETEM

A **Sapiientia** Erdélyi Magyar Tudományegyetem

Jogtudományi Intézetében tartotta **alakuló ülését**

a Societas – CEE Company Law Research Network kutatóhálózat,

melynek célja a közép-kelet európai társasági jog tudományos vizsgálata.

A hálózat főtitkára Veress Emőd jogász,

a Sapiientia Erdélyi Magyar

Tudományegyetem docense, az MTA

köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A **magyar értéktár** számára készülő

drávaszögi-szlavóniai kutatás első szakasza befejeződött. A felmérést **Lábadi Károly** néprajzkutató, nyugalmazott egyetemi tanár, az MTA köztestületének külső tagja vezeti.

[Bővebben:](#)

Negyvenhat objektum felvétele és leírása készült el a **Marosvásárhely műemléki topográfiaja**

elnevezésű projekt keretében.

[Bővebben:](#)

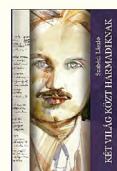
PUBLIKÁCIÓK

A Komp-Press-Korunk kolozsvári könyvkiadó idei köteteiről olvashatnak a kiadó honlapján:

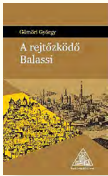
Fortuna vagy Fatum árnyékában? Fejezetek az Erdélyi Fejedelemség történetéből. Szerkesztette

Kovács Kiss Gyöngy, az MTA köztestületének külső tagja;

Szabédi László: Két világ közt harmadiknak;

4. oldal

Gömöri György: A rejtőzködő Balassi. A szerző az MTA köztestületének Angliában élő külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent **Popély Gyula Felvidék 1918-1928.** Az első évtized a csehszlovák uralom alatt című kötete.

[Bővebben:](#)

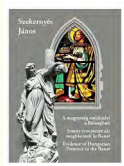
Település, innováció, identitás. Vidékfejlesztési esettanulmányok a székelyföldi térségből címmel jelent meg a **Biró A. Zoltán** (az MTA köztestületének külső tagja) és Magyar Ferenc által szerkesztett kötet.

[Bővebben:](#)

Megjelent **Liszka József Populáris kultúra** című kötete, a Magyarok Szlovákiában sorozat hatodik darabja. A szerző az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent **Szekernyés János A magyarság emlékjelei a Bánságban** című háromnyelvű kötete.

[Bővebben:](#)

Megjelent az **Európából Ázsiába és vissza – ismét** című turkológiai tanulmánykötet, amelyet **Keller László** szerkesztett.

[Bővebben:](#)

A moldvai csángók és a kárpáti ruszinok identitásának 1867 és 1947 közötti változását vizsgálta **Agnieszka Barszczewska** lengyel kutató, az eredményekről szóló kötet nemrég jelent meg.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Fórum Társadalomtudományi Szemle 2014/3.** száma.

[Bővebben:](#)

A szétszóródás árnyékában. Tanulmányok, esszék, kritikák címmel jelent meg a kárpátaljai Intermix Kiadónál **Csordás László** kötete.

[Bővebben:](#)

Megjelentek az **Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság folyóiratainak** új lapszámai.

[Bővebben:](#)

Megjelent a kolozsvári **Korunk** folyóirat októberi tematikus száma **Digitális írásbeliség** címmel.

[Bővebben:](#)

A tízéves **Selye János Egyetemről** olvashatnak **interjút** a világhálón, mely

Tóth János egyetemi tanárral, az egyetem rektorával, az MTA köztestületének külső tagjával készült.

[Bővebben:](#)

A **Dávid Lászlóval**, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudomány-

egyetem rektorával, az MTA köztestületének külső tagjával készült **interjút** hallgathatják meg a világhálón, amelyet az intézmény 14. tanévének megnyitása alkalmából adott.

[Bővebben:](#)

Susan Gal nyelvész-antropológussal, a University of Chicago professzorával a nyelvi

sztenderdről és egyéb kérdésekről készült **interjú** a 18. Élőnyelvi konferencia keretében.

[Bővebben:](#)

SZERVEZETI HÍREK

Az Újvidéki Egyetem Szabadkán működő Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karának

új megbízott **dékánja, dr. Lepes Josip** egyetemi docens, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Balassi
Intézet

Az év elején
megnyílt **Zágrabi**

Magyar Intézet történelmi és fizikatudományi előadásokat tervez.

[Bővebben:](#)

Partnerszerződést írt alá a kínai **Minzu Egyetem** és a **Sapientia Erdélyi Magyar**

Tudományegyetem Csíkszeredai Kara.

[Bővebben:](#)

Az új tanévben **Fogarasi György**, a Szegedi Tudományegyetem Összehasonlító Irodalomtudományi Tanszékének tanszékvezetője lesz a **Babeş-Bolyai Tudományegyetem Magyar Irodalomtudományi Tanszékének vendégtanára.**

[Bővebben:](#)

6. oldal

A **Kassai Műszaki Egyetem** területén egyetemi **kutatóközpont** alakul Technicom néven.

A kutatóközpont stratégiai célja egy nemzetközi szinten elismert kutatási-technológiai központ létrehozása.

[Bővebben:](#)

RENDEZVÉNYEK

Szeptember 16-17-én **Emlékezés egy nyár-éjszakára** címmel interdiszciplináris konferenciát rendezett Budapesten az MTA BTK Irodalomtudományi Intézete az 1914

nyarán történtek közvetlen előzményeiről, körülményeiről és következményeiről. A konferencián több külföldi magyar kutató tartott előadást.

[Bővebben:](#)

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Szeptember 16-17-én a prágai Károly Egyetem

Bölcsészettudományi Karán nemzetközi konferenciát rendeztek **Kárpátalja két világháború közötti történetéről**.

[Bővebben:](#)

Umwandlungen und Interferenzen címmel rendeztek konferenciát Nagyváradoon, a Partiumi Keresztény

Egyetemen szeptember 18-19-én.

[Bővebben:](#)

18. ÉLŐNYELVI KONFERENCIA

A Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetemen rendezték meg szeptember 18–20. között a 18. **Élőnyelvi konferenciát**, amelynek témája a nyelvi sztenderd volt. A megnyitó előadást Susan Gal, a Chicagói Egyetem nyelvészprofesszora, az Amerikai Tudományos és Művészeti Akadémia tagja tartotta Magyar nyelv Európában: szempontok és ideológiák, közelkép távolról címmel.

[Bővebben:](#)

Nagyváradoon, szintén szeptember 18-20.

között tartották meg az **Ady Endre, Juhász**

Gyula és József Attila A Holnap városában (Költők és koruk VI.) című irodalomtudományi konferenciát.

[Bővebben:](#)

Szeptember 19-én **A csángó táplálkozás etnográfija** címmel tartott előadást Bázelen (21-én pedig Bernben)

Nyisztor Tinka moldvai néprajzkutató.

[Bővebben:](#)

Szeptember 24-én tartotta első szimpóziumát Érsekújváron a MA Populáris Kultúra

Kutatócsoport a **popkultúrával**

7. oldal

kapcsolatos időszerű kérdésekről.[Bővebben:](#)

Szeptember 19-én Bostonban tartott előadást a Massachusetts-ben élő **Gyuris Viktor** fejlesztő matematikus **Big Data** címmel.

[Bővebben:](#)

A szeptember 24-25-én, Budapesten tartott Móricz-konferencián **Faragó Kornélia** irodalomtörténész, az Újvidéki Egyetem professzora, az MTA köztestületének külső tagja tartott előadást **Interszubjektív mozgások, egymásba hatoló horizontok**. Móricz Zsigmond: Erdély címmel.

[Bővebben:](#)

Duna és Vág menti régiók történelmi térképei és metszetei címmel szak-

szimpóziumot rendeztek Komáromban szeptember 25-én.

[Bővebben:](#)

A Kárpát-medence etnikai arculatának változásai a 15. századtól napjainkig címmel tartott előadást Bécsben szeptember 26-án Kocsis Károly geográfus akadémikus, egyetemi tanár, az MTA

Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának elnöke.

[Bővebben:](#)

A Sepsiszentgyörgyön tizedik alkalommal megrendezett Országos népmese-konferencián tartott előadást szeptember 26-án **Balázs Lajos** néprajzkutató, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem docense, az MTA köztestületének külső tagja **A gyermekakarás mint a népmesék és sorsforduló-szokások egzisztenciális problematikája** címmel.

[Bővebben:](#)

Protokoll konferenciát

rendezett szeptember 26-27-én Marosvásárhelyen, illetve Kolozsváron a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem.

[Bővebben:](#)

Az Újvidéki Egyetem szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kara szeptember 26-án és 27-én nemzetközi

konferenciát rendezett **A mese és kontextusai** címmel.

[Bővebben:](#)

Szeptember 27-én **Network Architecture of Forebrain**

8. oldal

Systems: Anatomy to Function címmel nemzetközi szimpóziumot tartottak Tihanyban **Záborszky László** agykutató professzor, az MTA külső tagja **tiszteletére**.

[Bővebben:](#)MAGYAR TUDOMÁNY HÁZA
CSÍKSZEREDA

Gazdálkodás biomódon címmel rendeztek műhelykonferenciát Csíkszeredában október 3-án.

[Bővebben:](#)phburgenland
pädagogische hochschule burgenland

A Multiling projekt keretében szeptember 30-án **A nyelvtudás megszünteti a határokat**

mottóval rendeztek konferenciát a Burgenlandi Pedagógiai Főiskolán, Kismartonban.

[Bővebben:](#)

Vékás Lajos, Széchenyi-díjas jogtudós professzor, az MTA alelnöke tartott előadást **az új magyar Polgári törvénykönyvről** Kolozsváron október 3-án.

[Bővebben:](#)

Október 2-án **Johann Stan**, marosvásárhelyi származású kutatómérnök, a washingtoni National

Institutes of Health munkatársa tartott előadást szülővárosában **People Search, The missing Piece of the Puzzle** címmel.

[Bővebben:](#)

A gótikus út középkori műemlékeinek legújabb kutatási eredményei címmel

rendeztek konferenciát Rozsnyón október 2-3. között. A konferencia magyarországi díszvendége Prokopp Mária művészettörténész professzor volt.

[Bővebben:](#)

Kardiológia, orvostörténet címmel rendezték meg október 3-4. között Kolozsváron a XXI. nemzetközi orvostovábbképző konferenciát.

[Bővebben:](#)

Október 6-án ülésezett Budapesten az MTA újjáalakult **Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottsága**,

Kocsis Károly akadémikus elnökletével. Az ülésen részt vett Lovász László, az MTA elnöke.

[Bővebben:](#)

9. oldal

Október 6-án Kolozsváron tartott előadást **Gergely Árpád László** fizikus kandidátus, a Szegedi Tudományegyetem docense **Kozmológia, fekete lyukak és gravitációs sugárzás** címmel.

[Bővebben:](#)

Október 6-10. között, 15. alkalommal rendezték meg Székelyudvarhelyen az **Erdélyi magyar restaurátor továbbképző konferenciát**.

[Bővebben:](#)

Magyar katonák harcai a svájci határon 1915-1918 címmel tartott német nyelvű előadást Zürichben október 7-én **Oplátka Gábor** mérnökprofesszor, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Október 8-án **Határváltozások és népmozgások a 20. század első felében** címmel

Nagyváradon tartott előadást **Romsics Ignác** történész, akadémikus.

[Bővebben:](#)

Szent István tisztelete és emlékezete Európában címmel tartott előadást október 9-én Bécsben **Prokopp Mária**

kandidátus művészettörténész, egyetemi tanár, az MTA köztestületének tagja.

[Bővebben:](#)

Ugyanezen a napon Kolozsváron **Festményhamisítás – a jelenség büntetőjogi és polgári jogi háttere** címmel rendeztek konferenciát a Sapiientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen.

[Bővebben:](#)

A román-magyar szociológiai kapcsolatokról tartottak konferenciát Bukarestben október 9-10. között.

[Bővebben:](#)

Október 10-11-én tartották meg Dunaszerdahelyen a 12. **Nemzetközi Vámbéry-konferenciát**.

[Bővebben:](#)

70 éve történt... A magyarságot ért atrocitások a történelmi Délvidéken címmel október 11-én tudományos konferenciát tartottak Szabadkán.

[Bővebben:](#)

Szarvas Gábor
Nyelvművelő Egyesület

Ugyanezen a napon a vajdasági Adán **Nyelv és közösség** címmel tudományos tanácskozásra került sor a Szarvas Gábor Nyelvművelő Napok keretében.

[Bővebben:](#)

10. oldal

Október
12-énGrácban tartott előadást
Tóth Ferenc, az MTA BTKTörténettudományi Intézetének
tudományos főmunkatársa **Szentgotthárd**
– **Vasvár 1664**. Európai események és
helyi vonatkozások címmel.[Bővebben:](#)**Kisállam nagyhatalmi ambi-
ciókkal?** – Kánya Kálmán ésa magyar diplomácia a két világháború
korában címmel tartott előadást Bécsben
Tóth Imre történész, a Soproni Múzeum
igazgatója október 13-án.[Bővebben:](#)Október 14-én **Regionális
egyenlőtlenségek és területi
kohézió Romániában** címmel
tartott előadást a Virtuális BolyaiEgyetem keretében **Benedek József**
földrajztudós, a Babeş-Bolyai
Tudományegyetem professzora, az MTA
külső tagja, az MTA Magyar
Tudományosság Külföldön Elnöki
Bizottságának tagja.[Bővebben:](#)**A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN**A 2004-ben elhunyt **Boglár
Lajos etnológusról**, kulturális
antropológus egyetemi tanárról,
Latin-Amerika-kutatórólrendeztek **emlékkonferenciát** Budapesten.[Bővebben:](#)A bécsi Collegium
Pazmaneumban mutatták be
Ujváry Gábor és Vertel
Beatrix Kultúra nélkül nincs
Magyarország című kötetét,amely **Klebsberg Kuno életéről és
munkásságáról** szól. Az egykori magyar
kultuszminiszter a Collegium
Hungaricumok egész hálózatát hozta létre
Nyugat-Európában.[Bővebben:](#)**ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET**310 esztendeje született
Pozsonyban **Segner János
András természettudós**,
matematikus, orvos, egyetemi
tanár. Elméleti munkásságának
legfontosabb eredményeit a szilárd testek
és a folyadékok dinamikája területén érte el.[Bővebben:](#)Szatmárnémetiben született
250 éve **Katona Mihály** nemzet-
közi elismertségű **földrajztudós**,
csillagász, református lelkész,a kort foglalkoztató csillagászati kérdések
legjelentősebb magyar szakértője.[Bővebben:](#)210 évvel ezelőtt született
Schöpf Merei Ágoston
orvos, gyermekgyógyász
akadémikus, az első pesti
ortopédiai intézet, valamint

11. oldal

a manchesteri gyermekkórház
megalapítója.

[Bővebben:](#)

A mai Nagyváradhoz tartozó
Váradolasziban született
Flór Ferenc sebészorvos
akadémikus, tisztii főorvos.
Elsőként írt orvosi disszer-
tációt magyar nyelven.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Léva városától
délre, Garamvezekényben
született kerek 200 esztendeje
Kovács Sebestény Endre
sebész, akadémikus, az orvos-
egyesület és az Országos Közegészségügyi
Tanács elnöke.

[Bővebben:](#)

Szintén 200 évvel ezelőtt látta
meg a napvilágot
Nagyszebenben **Fuss Mihály**
flórákutató, tanár, lelkész.
Nevét Erdély flórájának leírása
tette ismertté (Flora
Transsylvaniae, Nagyszeben, 1866).

[Bővebben:](#)

A bánási Oravicabányán
született 150 éve **Kerpely**
Kálmán agrokémikus,
egyetemi tanár, akadémikus.
Nagyarányú kísérleteket
végzett és kiváló érdemeket szerzett

a műtrágyák és műtrágyázás
megismertetésével, elterjesztésével
kapcsolatban.

[Bővebben:](#)

Szatmár vármegye Terep
nevű falujában látta meg
a napvilágot 145 esztendeje
**Anderkó Aurél meteo-
rológus**, egyetemi tanár, a varsói egyetem
tanára, a Lengyel Meteorológiai Társaság
elnöke, a párizsi világkiállítás díjazottja.

[Bővebben:](#)

Kolozsváron született 130 évvel
ezelőtt **Ditrői Gábor**
szemészorvos, egyetemi tanár,
a szegedi egyetem rektora.
Fő kutatási területei: a szem
egyensúlyzavarának, proteinterápiája,
a kamilla hatóanyagának gyógyászati
alkalmazása, a retina betegségei.

[Bővebben:](#)

120 éve született Selmecebányán
Faller Jenő bányamérnök,
egyetemi tanár. Ő irányította
azokat a földtani kutatásokat,
amelyek révén a nagygyházi és a dudari
szénmedencék ismertté váltak.

[Bővebben:](#)

Kassán született 110 évvel ezelőtt
Rázsó Imre gépészmérnök,
tanszékvezető egyetemi tanár,
akadémikus, a Mezőgazdasági

12. oldal

Gépkísérleti Intézet vezetője.

[Bővebben:](#)**95 éves lenne az Ungváron született Ubrizsy Gábor****botanikus**, mikológus, herbológus akadémikus, egyetemi tanár,

a Növényvédelmi Kutatóintézet vezetője.

Nemzetközi tekintélyét a róla elnevezett több gombafaj és nemzetség bizonyítja.

[Bővebben:](#)

FELHÍVÁSOK

Az MTA **Domus ösztöndíj-programja** meghirdette őszi pályázatát. A senior és junior ösztöndíjak odaítélésérőla Domus Kuratórium **december 1-jéig dönt**. A döntés eredményéről a pályázók névre szóló elektronikus értesítést kapnak.[Bővebben:](#)A tornaljai Kulturális Antropológiai Műhely **Tér – idő – közösség: a felföldi és kárpátaljai****magyarság a társadalomtudományok tükrében** címmel tudományos konferenciát szervez a történelem, a néprajz, a kulturális antropológia és a nyelvészet fiatal szlovákiai és ukrán magyar képviselői számára.[Bővebben:](#)

A Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai

Tanulmányok Kara november 12-én

nemzetközi doktorandusz konferenciát rendez Nyitrán.[Bővebben:](#)MAGYAR TUDOMÁNY HÁZA
CSÍKSZEREDA**A tudomány szerepe a mezőgazdasági és****vidékfejlesztési stratégiák****megalapozásában a Székelyföldön**

címmel szerveznek konferenciát

Csíkszeredában november 21-én a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából.

[Bővebben:](#)**Nőképek kisebbségben**

címmel november

21-22-én másodszor

rendeznek konferenciát

Pozsonyban a szlovákiai magyar nők helyzetéről.

[Bővebben:](#)**Kálvini vonások a magyarok lelki****arcán** címmel tudományos konferenciát rendeznek

Nagyváradon november 20-22-én.

[Bővebben:](#)

Nemzetközi tudományos

konferenciát szerveznek Kolozsváron

Nationhood in the Carpathian Region.

Hungarians and their Neighbours –

Sociological Perspectives címmel

november 27-29-én.

[Bővebben:](#)

13. oldal

Nyugati Hírlevél
független elektronikus újság

Október 31. és november 2. között
Torontóban a Humber College School of
Liberal Arts and Sciences és
az International Festival of Authors
szervezésében **első világháborús
történelmi konferenciát** tartanak.
A magyar szekció programját elolvashatják
a világhálón.

[Bővebben:](#)

Az Országos Tudományos
Diákköri Konferencia
történetében először
a Fizika, Földtudományok és
Matematika szekciót 2015-ben
Magyarország határain kívül, **Kolozsváron**
rendezik meg április 15-18. között.

A jelentkezési határidő: 2015. január 7.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

---

14. oldal

Az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele

2014/10. szám

Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

1112 Budapest, Budaörsi út 45.

mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők
az MTA [honlapján](#).

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

Takács Lajos

(Maglód, 1924. augusztus 21.)

*Az Amerikai Egyesült Államokban él,
a Magyar Tudományos Akadémia
külső tagja*

Lajos Takács was born in Maglód, on 21 August 1924. (As his wife, Dalma Pálóczy Horváth Takács writes in her novel *Our Story: Saga of a Hungarian-American Family*, published in 2007, he is a member of the well-known Hungarian Dukai Takács family.)

He studied at the Royal Joseph University (the Technical University of Budapest) in 1943-1948, taking courses with Charles Jordan on probability and statistics. He received a PhD for his dissertation *On a Probability-theoretical Investigation of Brownian Motion* in 1948. From 1945-48 he was a student assistant to Professor Zoltán Bay and participated in his famous experiment of receiving microwave

Takács Lajos 1924. augusztus 21-én született Maglódon. (Ahogy azt felesége, Pálóczy Horváth Takács Dalma írja

2007-ben kiadott *Történetünk: egy magyar-amerikai családrege* című művében, a híres magyar Dukai-Takács családból származik.)

1943 és 1948 között a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (később Budapesti Műszaki Egyetem) hallgatója volt, többek között Jordán Károly valószínűség-számítási és statisztikai kurzusait látogatta. 1948-ban PhD fokozatot szerzett, disszertációjának címe: *On a Probability-theoretical Investigation of Brownian Motion* (A Brown-mozgás valószínűségi

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

II. oldal

echoes from the Moon in 1946. In 1957 he received the Academic Doctor's Degree in Mathematics for his thesis entitled „Stochastic processes arising in the theory of particle counters” in 1957.

He worked as a mathematician at the Tungram Research Laboratory from 1948 to 1955 and the Research Institute for Mathematics of the Hungarian Academy of Sciences from 1950 to 1958. In 1953-58 he was an associate professor in the Department of Mathematics of the Eötvös Loránd University. He became one of the first to introduce semi-Markov processes in queuing theory in 1952.

In 1958 he received a visiting appointment at Imperial College in London and London School of Economics, where he lectured on the theory of stochastic processes and queuing. In 1959 he accepted an offer from Columbia University in New York of an assistant professorship, where he taught probability theory, stochastic processes and queuing theory until 1966. In 1966 he was appointed professor of mathematics at Case Western University in Cleveland, Ohio, where he held this position until 1987, when he retired. Since then he has been professor emeritus. He also held visiting appointments at Bell Labs and IBM Research and sabbaticals at Stanford University.

His main fields of research are scholastic processes, probability and queuing systems. He wrote over two hundred scientific papers and six books. He is

vizsgálata). 1945-től 1948-ig Bay Zoltán asszisztense volt, 1946-ban részt vett a professzor híres holdradar-kísérletében. 1957-ben a matematikai tudományok doktora lett, disszertációjának címe Stochastic processes arising in the theory of particle counters (A részecskeszámlálók elméletéből eredő sztochasztikus folyamatok).

1948 és 1955 között matematikusként dolgozott a Tungram Laboratóriumban, 1950 és 1958 között az MTA Matematikai Kutatóintézetének munkatársa volt. 1953 és 1958 között az ELTE Matematikai Tanszékén is oktatott. 1952-ben elsőként vezette be a Markov-folyamatok alkalmazását a sorozatelméletekben. 1958-ban elfogadta a londoni Imperial College és a London School of Economics meghívását, vendégprofesszorként a sztochasztikus folyamatokról és sorozatokról adott elő. 1959-ben a New York-i Columbia Egyetemre hívták, ahol 1966-ig valószínűségelméletet, sztochasztikus folyamatokat és sorozatelméletet oktatott. 1966-ban a Case Western University (Cleveland, Ohio) matematikaprofesszora lett, 1987-ben nyugdíjba vonult, azóta professor emeritus. Volt vendég előadó a Bell Labs-ben és az IBM Kutatóközpontban, illetve a Stanford Egyetemen.

Fő kutatási területe a sztochasztikus folyamatok, a valószínűség-számítás és a kombinatorika. 200-nál több tanulmány és 6 könyv szerzője. Tagja az Amerikai

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

III. oldal

member of the American Mathematical Society (1959), the Institute of Mathematical Statistics (1960), the Royal Statistical Society (1960) and the Institute of Combinatorics (1991).

In 1952 he was awarded the Grünwald Géza medal, in 1994 the John von Neumann Theory Prize and in 2002 Fellows Award of the Institute for Operations Research and Management Sciences.

In honour of his 70th birthday the Journal of Applied Mathematics and Stochastic Analysis a paper was published on Lajos Takács and his work in 1994. The volume by Janos Galambos and J. Gani Studies of Applied Probability: Essays in Honour of Lajos Takacs was also published in 1994. He was elected external member of the Hungarian Academy in the Section of Mathematical Sciences in 1993.

Contact

Case Western Reserve University
Department of Mathematics
OH 44106-7058 Cleveland,
10900 Euclid Avenue
US

E-mail: lft@po.cwru.edu

lajos.takacs@case.edu

2410 Newbury Drive
Cleveland Heights, OH 4418-1235
Tel: + 1 216 3211043

Matematikai Társaságnak (1959), a Matematikai Statisztikai Intézetnek (1960), a Királyi Statisztikai Társaságnak (1960) és a Kombinatorikai Intézetnek (1991).

1952-ben Grünwald Géza-emlékéremmel, 1994-ben John von Neumann-díjjal tüntették ki. 2002-ben az Operációkutatás és Menedzsment-tudomány Intézet tudományos elismerésében részesült.

1994-ben, 70. születésnapja alkalmából a Journal of Applied Mathematics and Stochastic Analysis tanulmányt közölt Lajos Takács and His Work (Takács Lajos és munkássága) címmel. 1994-ben adták János Galambos – J. Gani: Studies of Applied Probability: Essays in Honour of Lajos Takács (Tanulmányok az alkalmazott valószínűségről: esszék Takács Lajos tiszteletére) című kötetét is.

1993-ban a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választották a Matematikai Tudományok Osztályában.

Kapcsolat

Case Western Reserve University
Department of Mathematics
OH 44106-7058 Cleveland,
10900 Euclid Avenue
USA

E-mail: lft@po.cwru.edu

lajos.takacs@case.edu

2410 Newbury Drive
Cleveland Heights, OH 4418-1235
Tel: + 1 216 3211043

